

Оцінка наслідків війни в Україні – ОЕСР

Н. Гавриленко, Г. Широкий

*Організація економічної співпраці та розвитку (далі – ОЕСР) 17 березня 2022 р. опублікувала проміжний звіт *Economic and Social Impacts and Policy Implications of the War in Ukraine*¹, в якому надано першу оцінку потенційного впливу війни на світову економіку.*

ОЕСР зазначає, що війна, яку Росія веде проти України, є великою гуманітарною кризою, яка вражає мільйони людей. Економічні наслідки цієї війни вже відчуються в усьому світі, існують значні ризики серйозного й тривалого негативного ефекту. Очікується, що війна сповільнить глобальне відновлення після пандемії COVID-19.

Головними наслідками війни, за твердженням ОЕСР, є такі:

- необхідність підтримки біженців, що ускладнюється невизначеністю їх кількості, тривалості перебування та необхідної суми утримання на одну особу;
- очікуване слабе глобальне економічне зростання та підвищення наразі вже високого рівня інфляції;
- зростання цін на енергоносії та продукти харчування, що загрожує посиленням бідності й порушенням виробництва товарів і послуг у всьому світі.

Найжахливішим наслідком війни в Україні є втрачені людські життя та гуманітарна криза, пов'язана з величезною кількістю людей, що перебувають на територіях в облозі, та внутрішньо переміщених осіб.

Близько трьох мільйонів людей вже виїхали з України за перші три тижні війни, і ця кількість зростатиме. Допомога біженцям з України вимагає соціальних витрат, зокрема на житло, харчування, медичний догляд, догляд за дітьми та їх навчання в школі тощо.

Приплив 3 мільйонів біженців, який спостерігається на поточний момент, може призвести до прямих витрат за перший рік у розмірі щонайменше 0,25 % ВВП ЄС, що є набагато вищими в основних країнах-реципієнтах. Досі біженці виїжджали переважно до сусідніх країн – Польщі, Румунії, Молдови, Угорщини, Словаччини. Проте цим країнам дедалі важче підтримувати та забезпечувати такий потік людей. Розподіл навантаження та підтримка з боку ЄС основних країн в'їзду біженців дозволять надавати підтримку ефективніше й стабільніше.

За оцінками ОЕСР, війна призведе до істотного короткострокового гальмування глобального зростання та посилення інфляційного тиску. Глобальне економічне зростання може бути знижено більше ніж на 1 відсотковий пункт, а глобальна інфляція підвищиться майже на 2,5 відсоткових пункти протягом першого повного року після початку війни².

¹ Economic and Social Impacts and Policy Implications of the War in Ukraine. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/4181d61b-en/index.html?itemId=/content/publication/4181d61b-en>

² Weaker economic growth, higher inflation. URL: <https://www.oecd.org/economic-outlook/#gdp-inflation-impact>

Росія та Україна є великими виробниками та експортерами основних продуктів харчування, корисних копалин та енергоносіїв. Війна вже призвела до значних економічних та фінансових потрясінь, особливо на товарних ринках, адже ціни на нафту, газ та пшеницю суттєво зросли³.

Перебої з постачанням пшениці, кукурудзи та добрив провокують підвищення кількості голодуючих, підрив продовольчої безпеки в усьому світі. Країни з низьким рівнем доходу ризикують опинитися фактично на межі голоду (рис.).

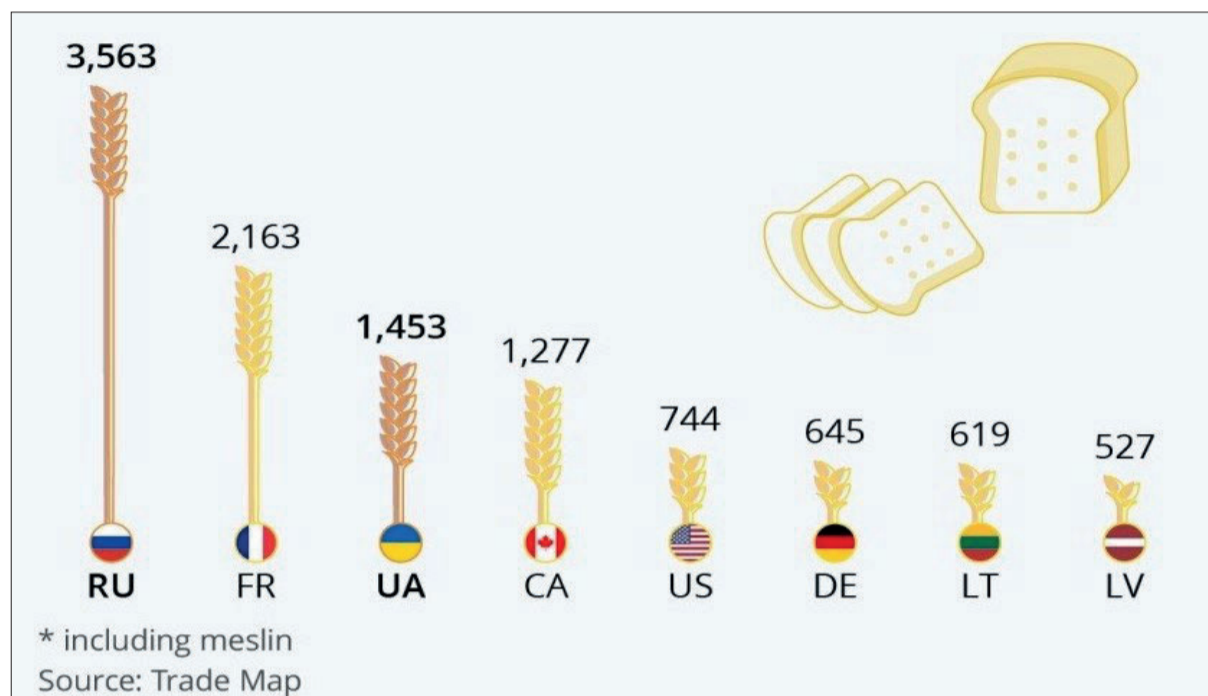

Рис. Основні країни-експортери пшениці в Африку в 2020 р., млн дол. США

Росія та Україна є важливими виробниками металів, що використовуються в промисловості, таких як нікель і паладій. Зростання цін на метали може вплинути на виробництво літаків, автомобілів і мікросхем.

Росія є ключовим постачальником паладію, який використовується в каталітичних нейтралізаторах автомобілів, і нікелю, який використовується у виробництві сталі та батарей. Росія та Україна також є джерелами інертних газів, таких як аргон і неон, які використовуються у виробництві напівпровідників, а також є великими виробниками титанової губки, що використовується в літакобудуванні. Обидві країни також мають глобально важливі запаси урану. Ціни на багато з цих товарів вже стрімко зросли з початку війни, навіть за відсутності будь-яких значних збоїв у виробництві або обсягах експорту.

ОЕСР зазначає, що в найближчій перспективі багатьом урядам доведеться пом'якшувати удар від зростання цін на енергоносії, диверсифікувати джерела енергії та підвищити ефективність у всіх можливих сферах. Що стосується продуктів харчування, то підвищення рівня виробництва в країнах ОЕСР, утримання від протекціонізму та багатобічна підтримка логістики зможе допомогти країнам, які найбільше постраждали від перебоїв у постачанні з Росії та України⁴.

Війна остаточно закріпила тезу про важливість зведення до мінімуму залежності від Росії в імпорті ключових енергоносіїв. Країни ОЕСР мають переглянути структуру ринку з метою забезпечення власної енергетичної безпеки та створення стимулів для забезпечення переходу до «зеленої» економіки.

Додаткові тимчасові, своєчасні та цілеспрямовані можливі фіскальні заходи є найліпшим варіантом політики пом'якшення негативного впливу кризи на споживачів і бізнес, особливо у зв'язку зі зростанням інфляції, що обмежує простір для маневру монетарної політики.

³Energy & food price rises hitting the poor the hardest. URL: <https://www.oecd.org/economic-outlook/#energy-prices>

⁴Economic and Social Impacts and Policy Implications of the War in Ukraine. URL: <https://www.oecd.org/economic-outlook/#policy-actions>